

Inserati se sprejemajo in velja trispodna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Narečnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 1 gl. več na leto.

Posamezne šte. veljajo za delje in praznike, ob 1/26 popoldne.

Deželni zbor kranjski.

Trinajsta seja 17. okt.

Predsedništvu ni došlo nič vlog, toraj se po prebrani zapisnika prične obravnavati tega, kar je na vrsti, in to je volilna reforma.

Poročevalec gospod Svetec naznani, da je odsek sprejel spremembe v dveh paragrafi, ki jih potem prebere.

Na to začne se branje posameznih paragrafov od 35. naprej. Sklenejo se vsi paragrafi brez ugovaranja ali razgovaranja, tretje branje, to je, končno potrditev vse postave, pa odloži gospod deželni glavar za prihodnjo sejo. Poslušalci gredo večinoma, njim odločena prostora ostaneta zelo prazna.

Zdaj vtemeljuje poslanec dr. Samec svoj predlog o ženitvanjskih taksah in povikšanji davka na žganje in špirit. Zavoljo tega, če se vpeljejo vplačila ali takse za tiste, ki se hočejo ženiti, ne bo manj zakonov, pač pa bo prišlo v kase denarja za deželne hiralnice. Prav živo risa nadloge občin, ki imajo velik križ in veliko stroškov z ljudmi, ki se „na roko“ ženijo in potem pridejo z otroci vred občinam na vrat. Dokazuje dalje, koliko škoduje žganje, ki je vzrok, da narod peša na duši in telesu, da se prodajajo posestva, zapravljen po pijančevanju. Omeni, kako je že raniki Slomšek svaril pred žganjem; fabrike se ne morejo vstaviti, pač pa se ustavi more preobilno pitje žganja, ako se naloži davek ná-nj, in od tega bo imela korist dežela in država. Po dohodkih tega davka se bodo lahko vzdržavale deželne hiralnice, da občine ne bodo imele toliko stroškov za uboge in onemogle. Slednjič predlaga, da se njegov nasvet (kterega smo že priobčili) podá gospodarskemu odseku v pretresovanje. Zbornica temu pritrudi.

Za tem poslanec dr. Samec poroča v

imeni gospodarskega odseka o letnem poročilu deželnega odbora in stavi predloge:

„1. Deželnemu odboru se naroča, da prevdari, bi li ne bilo koristno za dež. zaklad, ako se število odgonskih postaj pomnoži.

2. Občinam, posebno ljubljanskemu magistratu, se naroča, da dajo samo takim odgancem, ki očitno hoditi ne morejo, priprego.

3. Sklepu dež. odbora, da je smela občina Podraga porabiti vojskino odškodnino v znesku 300 gld. za poravnanje zastanih davkov, se pritrudi.

4. C. kr. vlada se vnovič naprosi, delati na spremembo domovinske postave v tem smislu, da 10letno nepretrgano bivanje v eni občini pridobi v nji domovinsko pravico.“

Zbornica pritrudi predlogom brez razgovora.

Potem stavi isti poslanec v gospodarskem odseku sklenjene predloge:

„1. Slavna c. kr. vlada se vnovič naprosi, da po vsi moči pospeši vse potrebno za cestno zvezo med Poljansko dolino in Cirknem.

2. Deželnemu odboru se naroča, da poizve in skuša odstraniti zapreke izpeljave ceste med Pijavo-Gorico in Želimljami.

3. Deželnemu odboru se naroča, da se obrne do slavne c. kr. vlade za državno podporo za fundiranje ceste med Sodražico in Podkancem in preložitve ceste čez goro Bonco.

4. Slavna vlada se naprosi, da preloži državno dolensko cesto čez Gorjance in druge klanee med Ljubljano in Novim mestom.

5. Dovolitvi podpor in posojil iz deželnega zaklada cestnim okrajem idrijskemu, logaškemu, radoljskemu, litijskemu se pritrjuje.

6. Dovolijo se cestne priklade sledečim cestnim odborom: 19% priklada cestnemu odboru škofjeloškemu in 15% priklade cestnemu odboru radoljskemu.

7. Deželnemu odboru se naroča, da oostro pazi nad gospodarstvom cestnih odborov, da preiskuje, če so se dohodki iz priklad porabili v prave namene, in nadzoruje ravnanje z okrajnimi cestami.“

Tukaj govori poslanec Pakiž za cesto med Sodražico in Podkancem, prof. Šuklje pa za cesto čez Gorjance; za zadnjo obljubi deželni predsednik baron Winkler ozira.

Predlogi se po vrsti sprejmo.

Poslanec Murnik nasvetuje resolucijo, da se deželni odbor v zvezi s kupčijsko zbornico, hranilnico, mestnim odborom ljubljanskim in večimi posestniki potegne zopet za dolensko in loško železnico. Dr. Papež podpira ta predlog, ki se tudi sprejme.

Po tem je konec seje.

Nova volilna postava za deželni zbor kranjski,

kolikor je prenamerjeno pri obravnavi. *)

Tukaj ne natisnjeni paragrafi 4, 8, 13, 15, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 34, 48, 49, 50, 51 in 52 so obveljali, kakor so natisnjeni v „Slovenec“ šte. 142 in 143.

Člen I.

Paragrafi 4, 8, 10, 11, 16, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52 in 53. deželno-zborskega volilnega reda s 26. februarja 1861 in zakon s 10. januarja 1867 (zak. in ukazni list za vojvodino Kranjsko št. 4.), s katerim sta se prenamerila §§ 13. in 15. deželnega volilnega reda, so v svoji zadnji besedi preklicani in glasiti se morajo takó:

*) To postavo podamo svojim bralcem zavoljo tega, da bodo lažje umeli obravnavo, pa poznali olajšavo pri volitvah, kolikor se jih daje volilem zdaj. Vredn.

Listek.

Cerkveno-glasbeno.

Katoliška cerkev, ki je vzela vse umetnije v svojo skrb, obrača svojo pozornost tudi na petje v cerkvi. Dandanašnje je začelo cerkveno petje v oziru liturgije in umetnije zopet napredovati. Priča temu so Cecilijina društva, ktera se snujejo po svetu z namenom, da bi tudi petje v cerkvi pomagalo k dostojnišemu obhajanju službe božje.

Tudi v ljubljanski škofiji imamo tako Cecilijino društvo, ktero je imelo 11. t. m. v Ljubljani svoj občni zbor. Ob 10. uri je bila v stolnici slovesna sv. maša, ktero je služil mil. gosp. dr. Anton Jare, društveni predsednik. Pela se je kot „ordinarium missae“ A. Försterjeva „Missa solemnis“, ki je postavljena čveteroglasno s spremljevanjem orgelj. Orgljanje je bilo prav lepo, kakoršno se sploh more pričati

kovati od strokovnjaka. Sme se reči, da je bilo tudi petje lepo; dopadal je zlasti „Benedictus“ in „Agnus Dei“. Sodelovalo je menda okoli 20 pevcev. Izmed glasov so se razločevali najbolj soprani in basi; tenorji so nam dokaj dopadali po prijetnosti glasov, o altih moramo pa naravnost reči, da so se le semtrtje slišali. Možkim glasovom (zlasti basom) priporočujemo bolj pravilne vokalizacije; razvada, ktera se je slišala pri izgovarjanju samoglasnikov i in u, je bila precej neprijetna. Graduale „Dilexisti iustitiam“ (comp. F. Schaller) je delal prijeten vtis, zlasti se je prilegal koralni verzikel „Ad-ducetur“ čveteroglasni skladbi; obžalujemo samo to, da je tukaj tenor kot cantus občutljivo detoniral. Kornmüller-jev „Afferentur regi“, ki se je pel za offertorium, je lahka dvoglasna skladba, kjer so se alti boljše slišali.

„Introitus in Communio“ se je pelo koralno. Znano je, da je koral prav za prav priprosto petje, toda tirja vendar 1. naravno, de-

klamatorično izreko in 2. dovršeno znanje melodije. Ako hočemo govoriti resnico, moramo tukaj povdariti, da koral v stolnici nima tistega častnega prostora in zato tudi ne tistega dovršenega prednašanja, ktero po svojem eminentno cerkvenem značaju zasluži. Nama se je zdelo, da ga je a) pelo premajhno število pevcev (zakaj se niso privzeli tudi ženski glasovi?) in b) da je bil veliko preslabo naučen. (!) Za tako prostrano cerkev, kakor je stolnica, bi se moralo dobiti vsaj e takih prilikah kakih 40 do 50 pevcev, potem bi bil vspeh bolj sijajen. Da pa koral dopada, mora biti popolnoma naučen. Peti ga morajo vsi, kakor iz enega grla, natančno in z zavedno gotovostjo. Ako pa poslušalec čuti, da se koralisti tako rekoč lové (kakor je bilo soditi pri besedi introita „testimoniis“) in ako se mora še intonacija na pomoč orgelj zanašati: potem človek pač ne more vzeti s seboj prepričanja, da je kor stolne cerkve — izgleden kor.

§ 10. Volilno pravico v obče ima vsak samoupravni avstrijski državljani moškega spola, kateri je dopolnil 24. leto svojega življenja ter ni izključen od volilne pravice (§ 18).

Samo v volilnem razredu velikega posestva se med volilce štejejo tudi samopravne ženske, ki so dopolnile 24 let, ter niso izključene od volilne pravice.

§ 11. Poslance iz volilskega razreda velikega posestva volijo direktno posestniki tistih v deželni deski vknjiženih posestev, kateri plačujejo najmanj po sto goldinarjev cesarskih realnih davkov na leto, od katerega zneska zemljarine (zemljiški davek) znaša najmanj štiri petine.

Med več sosesestniki v deželni deski vknjiženega posestva, ki daje pravico voliti, sme voliti samo tisti izmed njih, kogar zato pooblasti.

Kdor poseduje dve ali več v deželni deski vknjiženih posestev, katerih letna dolžnost na cesarskih realnih davkih skupaj znaša najmanj sto goldinarjev in od tega zneska zemljarina najmanj štiri petine, tisti ima tudi pravico voliti.

§ 16. Vsak volilec sme svojo volilno pravico samo v enem volilnem okraju in praviloma samo osebno izvršiti.

Po izimku smejo volilci iz volilskega razreda velikega posestva po oblaščenih voliti. Ženske svojo volilno pravico izvršujejo samo po pooblaščenih.

Pooblaščenec mora imeti volilno pravico v tem volilnem razredu ter sme samo enega volilca zastopati.

Pooblastilo za izvrševanje volilne pravice v volilnem razredu velikega posestva se mora glasiti na izvrševanje volilne pravice v tem volilnem razredu ter mora imenovati volitev, za katero se daje.

Zunaj vojvodine Kranjske izdana pooblastila in preklici pooblastil morajo biti pravilno poverjeni.

Kdor ima pravico voliti v volilnem razredu velikega posestva, ne sme voliti v nobenem volilnem okraju drugih dveh volilskih razredov, in kdor ima pravico voliti v volilnem okraju v § 3. naštetih mest in trgov, ne sme voliti v nobeni kmetijski občini.

Ako je volilec volilskih razredov mest in trgov ter kmetijskih občin član več občin, tedaj izvršuje svojo volilno pravico samo v občini svojega rednega stanovišča.

§ 24. Deželnemu načelniku je razsoditi reklamacije o tem, je li prav, ali ne, če se je

vpisal kdo, ki nima pravice, ali če se je vpisal kdo, ki ima pravico voliti: on mora tudi do 24 ur pred volitvijo v volilnem imeniku velikega posestnika uradoma izvršiti vse popravke, ki so morebiti potrebni.

§ 32. Volitev volilnih mož je določeni volilni dan izvršiti ob določeni uri in na napovedanem zbirališču brez ozira na število došlih volilcev, in pri tej volitvi je določila §§ 39. do 47. nalično upotrebovati.

Vsak volilec mora imenovati toliko imen, kolikor je voliti volilnih mož.

Da je volitev volilnih mož veljavna, treba je nadpolovične večine glasujočih.

Ako se nadpolovična večina ne doseže pri prvem glasovanju, postopati je nadalje po določenih §§ 48., 49. in 50.

§ 35. Za izvršitev volitve poslancev velikega posestva ter mest in trgov je volilec izkaznicami vred izdajati glasovnice, katere morajo biti prirejene za toliko poslancev, kolikor jih je voliti, ter imeti na sebi za volitev velikega posestva in trgovske zbornice uradni pečat deželnega oblastva, za volitev mest in trgov pa uradni pečat neposredno višjih političnih ali izkaznice izdajajočih občinskih oblastev (§ 28) in pa nadalje vsakakor to opazko, da se bode vsaka druga ne uradno izdana glasovnica štela za neveljavno.

Namesto izgubljenih ali nerabno pokvarjenih glasovnic mora na zahtevanje volilcev izdati druge glasovnice oblastvo, kateremu pristoji njih prvo izdavanje, ali pa na dan volitve volilni komisar.

Volilni komisar daje tudi za ožjo volitev (§ 50) potrebne glasovnice.

(Dalje prih.)

Hrvaško in Ogersko.

V Zagrebu so 16. t. m. obesili grbe brez napisov. Ali je pa mar s tem ves razpor med Hrvaško in Ogersko končan? Da, da! ko bi bili edini vzrok nemirom le grbi z dvojnimi napisom. A temu ni tako, in nasledki teh homatij se bodo sedaj še le pokazali. Hrvatje so nekaj poskusili, da si skoraj hujega ne moremo misliti, in veliko zlo je to na obe strani. Misel o „ogerski državi“ v trojedini kraljevini visi v zraku, nima nikoga, ki bi se javno in določno za njo potegoval, in stvar se ne bode tako hitro presukala.

Ali pa mar Ogri delajo za spravo in mir? Čudom smo slišali, kako je ogerski denarni minister zvrhano posodo grenkega očitavanja čez

stom. Naj nam je dovoljena opazka, da nas „tempo“ ni zadovoljil: bil je prehiter. V oziru „tempo“ se nam je skrbno varovati dveh nevarnosti: prepočasnosti, ki provzročuje dolgočasenje, in preneglosti, iz katere sledi neka lahko-mišljenost in raztresenost duha. Tudi bi bili želeli, da bi se bilo pelo nekaj popolnoma vokalno, ker vedno poslušanje otožnih glasov harmoniuma (zlasti bolj slabega instrumenta) in pritiskanje mehov z neenako razdelitvijo sape — je nekoliko mučivno.

K sklepu omenimo, da nam je petje pri tem občnem zboru pokazalo, da imajo cerkvene skladbe, ako so dobro naučene, res nekaj nadnaravnega na sebi, česar svetna glasba ne more podeliti. Pričakovali smo pa vendar — le govorimo odkritosrečno! — več napredka in zlasti kar se tiče stolnice, več pevske moči in več veselja do — koral.

Hrvate izlil, vzlasti ko je avtanomno deželno upravo in vladne osebe, ki so enako njemu na odvažnem mestu, neusmiljeno napadal in jih dolžil dvojezičnosti, potuhnjenosti in zane-marjenja dolžnosti. Brati je tudi bilo, kar mu je ban Pejačević na to odgovoril. A pustimo to, in ne preiskujmo, koliko je resnice, koliko ne, vendar dvojnega pri tem ne razumimo; zakaj grof Szapari teh nerodnosti pri denarnem gospodarstvu, o katerih pravi, da jih je poznal, ni prej odkril in od vradnikov zahteval, kakor bi bil moral naj svojo dolžnost spolnujejo? Zakaj je molčal o vsem tem in še le sedaj spregovoril? Sedaj pa, ko se vlada in državni zbor na vso moč trudita, da bi kaljeni mir zopet naravnala, napada in graja hrvaško vladu. — Grof Szapari je sicer povdarjal, da se zлага z ministerskim predsednikom v hrvaških zadevah. A njegove besede se z namerom ministerskega predsednika v ti zadevi slabo strinjajo. Tukaj je razpor med obema vojujočema ministroma, nobeno zagotovljenje tega ne more utajiti. Iz besedi denarnega ministra moramo sklepati, da so si pri ogerskem ministerstvu o tem, kako gre postopati pri hrvaških zadevah, zelo navskriž.

Dnevnik, ki včasih iz uradnih krogov dobiva migljeje, razvija prav čudne misli o razmerah med ogersko in hrvaško vladu. Po teh izjavah misli ogerska vlada vnesti bana, ki bi bil vradnik ogerske krone in skupni mož ogerske vlade. Odgovoren bi bil le kroni in skupni vladi in na sklepe hrvaškega zbora mu ne gre ozirati se, ker ta deželni zbor ni „parlament“ in tamošnji deželni vladi ni treba uklanjati se večini, marveč ko bi se opozicija pokazala, bi novi ban deželni zbor razpustil tolikrat, dokler bi ne dobil večine, kakoršne si vlada v Budapešti želi. Ako ima res ogerska vlada take nazore, kakoršni se nahajajo v tem članku „Pest. Lloyd“, potem ne bode ne konca ne kraja razporom med Ogerskim in Hrvaškim, ker ti nazori so bistveno drugačni, kakor je bilo sedaj pravno razmerje med Hrvaškim in Ogerskim. Ministerski predsednik je hotel, da se zadeva o grbih prej ko prej razreši, da se prepričarajo zaradi grbov prej s pota spravi, in hrvaški poslanci zopet stopijo v ogerski državni zbor. Zato se ni hotel spuščati v daljše razprave in je obljubil, da se ima vstavna vlada v Zagrebu zopet vravnati. Ko bi se pa le pod temi pogoji povrnila vstavna vlada, bodo Hrvatje javalne pripravljene porazumeti se. Ako se namreč to zgodi, potem se poniža Hrvaško v odvisno pokrajino, ban bi bil potem le namestnik in deželni zbor bi bil le nekdanja „deželna skupina“ Provincial-Congregation pred 1848. — Iz stališča centralizovanja vlade bi se to dalo nekako opravičiti, a s tem bi bila prelomljena pogodba l. 1868 in 1873. Ali je ogerska vlada dosti čvrsta za tak preustroj? Ali je morda sedanjí čas posebno pripraven za to? Ako pomislimo, da se je ogerska vlada pri vprašanju zaradi grbov morala umakniti, zelo dvómimo, da bi bil sedaj pravi čas za to. Ako so bili Hrvatje pri madjarskih napisih tako košljivi, kako moremo pričakovati, da bodo mirni gledali, kedar se jim krati njih državno pravo! Ali bi pa bilo tako vznemirjenje na korist Ogerski, ali skupni monarhiji? Zelo bi dvómili nad tem, in zaradi tega bi nam bilo v resnici žal, ko bi Ogri brez potrebe napravljali novih zaprek. Lahko bi se zgodilo, da bi se ost zasukala, in obrnila na tega nazaj, ki je prijel za orožje. Zato bi si iz sreče želeli, da bi ogerske državnike modrost in previdnost

Zelo so nam dopadale responzorije, ki so se pele štiriglasno s koralno melodijo. Kar zadeva liturgijo, bila je na svojem mestu; samo introit se ni ponavljal, kakor je predpisano, da se mora ponavljati.

Popoldne ob štirih so bile v novi cerkvi Jezusovega Sreča slovesne pete litanije. Pri izpostavljanju presv. Rešnjega Telesa se je pel E. Frey-ev: „Adoro te devote“. Ta Frey-eva skladba je večno nova in veličastna.

Iznenadeni smo bili Cecilijanci, ko zaslišimo s kora prijetne deške glasove (mislim da P. Angelikove učence). To so bili glasovi tako čvrsti in polni, zraven pa tudi tako milo doneči, da sem bil v resnici ginjen in z nekim vzvišenim veseljem napolnjen. Hvalno se mora zlasti omeniti lepa izreka dečkov. Litanije so se pele štiriglasno s spremljevanjem harmoniuma. Po danem sv. blagoslovu prednašalo se je še nekoliko drugih pesmi s slovenskim tek-

vodila. Koliko zlega, koliko nevarnosti lahko odvrnejo od ožje in širje domovine!

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Avstrijske dežele.

Iz deželnega zbora tržaškega. Prošnja istrskega deželnega zbora, naj se moralno podpira sklep deželnega zbora, ki je sklenil resolucijo zaradi grajenja železnice iz srede Istre v Reko, odda se posebni komisiji, da o nji poroča. Vloga društva arhitektov in inženirjev, naj se prizná aktivna in pasivna volilna pravica tehnikom, ki so šole dovršili na višji tehniki, odda se tudi posebni komisiji. Na dnevnem redu je resolucija, ki se ima poslati slavni vladi, „naj se varujejo zgodovinske pravice mesta in okraja tržaškega“, in se ima ob enem prositi, naj se državne osnovne postave spravijo v soglasje s temi pravicami in z načeli današnjega napredka. O tem se je vnela dolga in živahna debata. Vladni zastopnik je zavračal posamezne točke, s katerimi se podpira ta resolucija in vlado devlje na zatožno klop, in je povdarjal, da priprave, ktere je pričel minister trgovine, ko se ima odpraviti svobodno pristanišče, kažejo, da se je tukaj na vse strani oziralo, odpravo tirja pa vednost in gospodarsko življenje, da so nemške državne šole v Trstu potrebne, kaže nam to, ker so obilno obiskovane; laški jezik se v Trstu javno čista, vendar pri tem je nemško vradovanje pri nekterih oblastih vendar le opravičeno in potrebno; objektivno postopanje pri tiskarstvu je popolno postavno, vendar v nekterih razmerah še ne zadostuje. Šolske in obrtniške novice so želeli tisti, ki je potrebujejo, oboja novela ni nikakor nazadnjaško itd. Resolucija je bila sprejeta z veliko večino.

V **moravskem deželnem zboru** se levica pripravlja in premišljuje, kako bode napadla c. k. namestnika. Vodja je dr. Sturm, ki je pri poročilu o šolstvu nabral dolgo vrsto pregreh zoper c. k. namestnika, ktere mu misli pod nos povedati, rekoč: dosedanje složno in veselo sodelovanje je prenehalo. — Kaj pak, da je prenehalo; poprej je deželna vlada nemškutarjem pomagala Slovane tlačiti, sedaj se je pa toliko presukalo, da si vlada prizadeva pravična biti tudi Slovanom, zato pa je prenehalo složno delovanje med vlado in — nemškutarji. Je tudi drugej tako, nemškutarji so razžaljeni, ker jim ni vse privoljeno.

Gališki deželni odbor izrekel se je proti odprtju avstrijsko-rumunske meje v dotični pritožbi na ministerstvo notranjih zadev.

Najvišji sodni dvor je v nekem slučaju z odlokom 26. septembra 1883 določil, da se notarjem dohodki ne smejo nikdar sekvestrirati, ker bi se pri sekvestraciji morala notarska opravila nadzorovati, te pa imajo tak značaj, da tega ne pripuščajo.

„Politik“ poroča, da bode pred zasedanjem delegacij, ki se v torek začne, še jedno skupno **ministersko zborovanje**, h kateremu bo tudi ogerski ministerski predsednik Tisza prišel. — O državnem zboru se misli, da se snide 20. novembra. Poglavitna razprava pred božičnimi prazniki bode o bodočem proračunu.

Schönerer ima s svojimi govori smolo. V Obergrundu ga menda nihče poslušati ni hotel, kajti telegram na „Deutsche Ztg.“ od tam poroča, da je Schönerer govoril brez vspeha. Iz Warnsdorfa so mu pa naravnost poročili, da bi bil njegov prihod „nepričuten.“ Je pač siromak, ta ubogi Schönerer! Sedaj nam je pač jasno, zakaj je hotel kupiti „Tribüne“. Nemce že ušesa bole in mož si je mislil, bom pa pri Slovanih svojo srečo poskusil. Ali — ne boš Jaka!

Česka očesna klinika je vendarle trmoglavnost profesorja Hasnerja, načelnika nemške očesne klinike, premagala. Naučno ministerstvo je zaukazalo, da se od nemške klinike odloči petero sob z 51 posteljami za prostore česke očesne klinike pod vodstvom prof. Schöbela; prof. Hasnerju pa ostanejo še štiri sobe s 63 posteljami. Ob enem je ministerstvo

notranjih zadev zaukazalo, da naj se razkroj klinike na dva dela odmah izvrši.

Moravski socijalist Rupprecht je pred porotniki, kjer ravno sedaj še 16 drugih tovarišev njegovih stoji, izrekel, da je socijalistov edina naloga, z vsemi sredstvi na to delati, da državo prisilijo, da bo za delavski stan kaj vspešnega storila.

Madjari so pravo zadeli! Po ukazu mestnega vrhovnega glavarstva v Budapešti napravil se je veliki lov (razia) na oderuhe in tiste advokate, ki se od oderuških procesov redé. Oderuhom se je primeren davek naložil od svojega „kšefta“, advokate je pa glavarstvo advokatni kamori javilo. Tudi pri nas naj bi se kmetom polovica davka odpisala in se ga oderuhom na pleča naložilo, ki bi ga tako zelo ne občutili, kajti to ljudstvo je brez srca!

Budapešt. „Függetlenség“ vrednik Verhovay se opravičuje, da zaradi mu slabo znanega gospodarstva komisije za premeščevanje Csangov on njej ni vsega denarja v znesku 2700 gld., temveč le 550 gld. odrajtal; 2150 gld., pravi, da je naložil po 8% in jih v osmih dneh lahko na mesto pripravi, ker so na kratko odpoved naloženi. Konečno Verhovay še vpraša, kje je postava, ki bi ga vezala, da bi moral take denarje odmah odposiljati. Gospod urednik pač ne vé, kaj se pravi, dvakrat dá, kdor naglo dá.

Vnanje države.

Turški maršal Muktar paša pravi, da ni res, da bi bil šel za prijateljstvo na Nemško beračit. Sultan hoče z vsemi velesilami v prijateljstvu živeti. Britko se pa Muktar čez Angleško pritožuje, rekoč: da je Angleška v poslednjem času s Turčijo grdo delala, da-si tudi je bilo sultanu na pravem prijateljstvu do Angleške jako mnogo ležeče. Zarad egiptovskega vprašanja bi ne bilo potreba Aleksandrije razsuti, temveč bi se bilo tudi rešilo, ko bi se bile velesile le na Turško zanesle. Še sedaj dohajajo na sultana prošnje iz Egipta, naj ptujce vsekaj zapodi, sultan pa razburjene duhove le tolaži, naj še nekoliko potrpe, ker se še vedno na sporazumljenje z Angleži zanaša. Sultan Abdul Hamid želi, da bi Angleška Turčiji toliko prijaznosti skazovala, kakor jo Turčija od Nemčije vživa, če tudi ni z njo skoraj v nobeni dotiki. — Ni vsega natančno vzeti, brez vse resnice pa tudi ni; svet sploh tako misli, da Aleksandrije ni bilo treba razrušiti ter ubogi deželi na milijone škodovati.

V **Petrogradu** sešla se je komisija, ki bo sestavila pogoje, s katerimi naj se bodo ob vojskinem času zasobne in društvene ladije vojnemu pomorskemu ministru posojevale.

Ruski financarji imeli bodo odslej tudi nalogo popotne liste pregledavati. Do sedaj so se s tem poslom žandarji pečali.

Izvirni dopisi.

Iz Cirknice, 17. oktobra. (Sprejem gosp. Janeza Šafarja.) V ponedeljek, 15. t. m., odložila je vsled prezgodne smrti čast. gosp. T. Žirovnika osirotena grahovska županija svojo žalost, ter zamenjala z navdušenim veseljem, ktereja je razodela tudi zunanje z veličastnim slavalokom in mnogimi narodnimi zastavami, katerih še celó v prijazni Žirovnici ni manjkalo. Mar li to veljá novemu župniku? Da res; to veljá prihodu zaželjenega duhovnega očeta, č. gosp. Janeza Šafarja, novega župnika grahovskega, ki je došel ta dan, spremljan po preč. g. dekanu in enem duh. pomočniku cirkniškem v Grahovo.

Ginljiv prizor bil je, ko ne daleč od Cirknice voz obstopijo veljaki grahovske župnije, ter svojega prihodnjega župnika s solzami v očeh prav pristrčno pozdravljajo.

Od Martinjaka naprej začel se je mogočni strel možnarjev in glas farnih in podružniških zvonov.

Pred slavalokom z napisom: „Slava“

čakali so zbrani grahovski župljani, ki so kar obsuli iz voza stopiršega duhovnega očeta ter ga na vse mogoče načine pozdravljali. Pred cerkvijo bila je postavljena šolska mladina, ktero je predstavil in srčno priporočil učitelj g. Bartel novemu vzgojitelju njenemu.

V imenu otrok pa je nagovorila belo oblečena učenka s krasnim šopkom v roci č. g. župnika z vrlo dobro sestavljenim govorom. Gosp. župnik so se prav prijazno zahvalili s posebnim povdarkom, naj bi njo, njene tovaršice in sploh vse vedno obdajala bela obleka, ter so sprejeli ponudeni šopek.

Potem so se vsi v cerkev podali ter počastili presv. Rešnje Telo. Po blagoslovu s presv. zakramentom se je ljudstvo razšlo.

Na večer, spremljevani od bakljenoscev, so prišli pevci iz C. ter z domačim g. učiteljem razveselili preč. g. župnika pri svitu bengaličnega ognja s krasno podoknico.

Slava, kojoj so klicali Grahovci po slavaloku g. župniku, odmeva naj zasluženosti tudi njim za slovesni, krščanski sprejem.

Iz Gorice, 17. oktobra. (Društvo v podporo vzbolelim duhovnikom) je danes obhajalo svoj občni zbor. Zastopano bilo je 55 udov deloma osebno, deloma z oblastili, največ (20) iz českich krajev in (13) iz lavantinske škofije. Predsednik grof dr. Coronini, ekseleence, pričel je zbor omenivši, da so se od zadnjega zborovanja društvene okoliščine nekoliko spremenile. Obzirom na to se ima danes odločevati.

Društveni tajnik je prebral zapisnik zadnjega zborovanja in pismo, v katerem tukajšnji knezonadškof, od predsednika naprošen, blagovoljno prevzame protektorat.

Kar se tiče daljšega razpravljanja, je skupščina z večino 42 glasov sklenila, naj se v okolici sozida lastna hiša društvena, takozvani „penzionat“ za ude, da jim ne bode treba bivati v najeti vili. Zidanje stalo bi 25.000 gl. Dopisnik je mnenja, naj bi se ta zadeva še sedaj pri razmeroma malem premoženji (okoli 90.000 goldinarjev) pustila in suspenso; tako bi društvo zdatnišo podporo zamoglo naklanjati udom, kateri so prisiljeni, posluževati se društvenih dobrot.

Sledeči sklep obstoji v tem, da bodo društveniki odslej dobivali podporo v vsakem kraju, kjer bodo iskali ljubega zdravja, a ne samo v Gorici in v Meranu.

Upati je, da bo društvene namene pospeševala nova naredba, vsled ktere bodo odborniki razstavljeni po raznih škofijah, polovica bo jih bivala v našem mestu, druga polovica pa v oddaljenih krajih.

Slednjič je ustanovitelj in častni predsednik, msgr. Filip, sprožil željo, naj bi se iz društvene blagajnice nakupovalo primerno število perijodičnih listov, pristavivši, da polovico denarja doloži iz lastnega žepa.

Do danes je semkaj prišlo zimovat petero mladih (od 26 do 33 let) duhovnikov. Strežejo jim usmiljene sestre.

Domače novice.

(Deželni zbor kranjski.) Danes je bila važna in dolga seja. V začetku je deželni predsednik baron Winkler izrazil željo, da bi bilo zborovanje jutri končano, ker se potem začnete delegaciji. Potem je bila v navzočnosti 33 poslancev s 25 glasovi sprejeta volilna reforma. Nenavzoči so bili Blagaj, Braune (oba boleha) in dr. Schrey, ki je pred sejo odšel. Nasprotniki niso glasovali za postavu. Toraj je ta

važna reč zdaj dognana. V daljni seji se je rešil obširni volilni red, pa se privzelo še nekaj drugih reči, ker se z zborovanjem zdaj mudi. — Poslanec Svetee je stavil tudi interpelacijo do vlade o iztirjevanji davkov. — Obširneje poročilo jutri.

(Dežman — nepoboljšljiv!) V današnji seji deželnega zbora kranjskega je bila na vrsti prošnja občine vrhpoljske, da bi se ločila od vipavske in postala s sanaborsko sama svoja; gospodarski odsek v to privoli in priporoča zbornici postaviti, po kateri naj bi se to zgodilo. Prošnja ta je bila že velikrat v zboru pretresana prejšnja leta, pa prejšnja večina jo je vselej odbila in Dežman je vselej govoril proti nji. Tako tudi danes, ko je premleval stare, nič vredne razloge in pokazal, kako slab prijatelj je kmetiškimi občinam ter dosleden tudi v nepoboljšljivosti. Slednjič je rekel, da bi bil sklep te postave le nekako „zdravilo“ za polanca Lavrenčiča, a ta mu je te besede krepko vrnil rekoč: „Jaz, hvala Bogu! zdaj ne potrebujem še nobenega zdravlila, a če bi ga potreboval, ne bi šel po-nj k g. Dežmanu; saj ga tukaj bliže dobim pri sosedu.“ S tem pokaže zraven sedečega družega sosedu dr. Bleiweisa. Ta nagli in bistri odgovor zbudi v zbornici burno veselost in smeh.

(Dr. Schrey) je dosleden v nagajanju. Vdeleževal se ni obravnave volilne reforme in tudi danes je izostal iz seje, ko se je potrdila postava v navzočnosti njegovih tovaršev. Če to ni neozdravljiva zagrizenost, kaj pa je?

Razne reči.

— Iz Celja se nam poroča: Prihodnjo nedeljo, 21. oktobra, ob pol dvanajstih bo c. k. okrajni glavar celjski slovesno izročil viteški red železne krone celjskemu opatu č. g. Ant. Vrečko-tu. Ta slavnost se bo vršila v dvorani celjskega magistrata.

— Pred celjsko okrožno sodnijo so bili te dni obsojeni „ustajniki“, ki so pred kratkem, kakor je že „Slovenec“ poročal, vdarili na nekega žida v Haložah. Dobili so zapora po več mesecev, eden je obsojen na dve leti ječe.

— Od Save se nam piše: Trgatev na Bizeljskem, v Pišecah, na Sromlah in Zdolah, potem v Sremiču je končana. Nabralo se ravno ni veliko, toda kapljica bo izvrstna. Vabimo toraj stare znance, gorenjske tovarnike, naj le pridejo zopet letos v naše gorice!

— Nek nemčur iz Vojnika je tožil pri celjski sodnji narodnjaka, ker ga je poslednji imenoval očitno nemčurja. Pred sodnijo je narodnjak dokazal resničnost svoje besede ter bil spoznan za nedolžnega; če toraj človeka, ki zataji svoj narod, pitaš z nemčurjem, ne žališ njegove časti.

— „Vi, enoletni prostovoljec!“ Iz Budapešte se poroča, da se je nedavno po eni glavnih cest, po „Waitzergasse“ postavljaj novopečen enoletni prostovoljec. Izpod pisane atile viseli so mu leskeči „žoužou“ (otročja igrača), pa tudi pripete malenkosti na urnih veržicah kakor konjički, pečati, denarji itd. Njemu nasproti se pripelje kočija in v nji nihče drugi, nego vrhovni general čez vse ogerske dežele, grof Edelsheim-Gyulay. Prostovoljec ga strogo pozdravi, general pa prostovoljnega huzarja od nog do glave gledati začne in pravi: „Vi enoletni prostovoljec, hajdite semkaj!“ Prostovoljec pristopi k vozu in se pozorno postavi. „Ali veste, da je proti vojaškim predpisom, če „žoužou“ nosite? Ako Vas še enkrat vidim, pošljem Vas odmah k profosu. Odstopite!“ Znamenito pri vsi komediji je to, da je „zdelani“ prostovoljec lastni sin vrhovnega generala. — Pri tej priliki domišljamo se druge tudi popolnoma resnične prigodbe, ki se je bližej nas vršila. Pri topničarjih v Karloven služila sta pred ne-

kaj leti oče in sin skupaj v batalijonu. Oče je bil načelnik batalijona, sin pa narednik in silno „lahko blago“, kakor so večinoma enaki vojaki, za kar se je pa tudi čestokrat pri raportu lastnemu očetu zagovarjati moral. Nekdaj tožili so ga zopet „maniheji“ za precej veliko svoto denarja. Majorja je tožba zjezila in sina k raportu pokliče. „Narednik N., kako mislite Vi ta dolg plačati?“ „Gospod major, javim Vam ponižno, da imam jako dobrega očeta. On bo plačal!“ „Abtretien!“

— Zakaj se je angleška kraljica toliko s svojim služabnikom, ranjeim Johnom Brown, pečala? Ni v navadi, da bi se kronana glava s svojim služabnikom toliko pečala, kakor se je ravno kraljica Viktorija s ranjeim Johnom Brown. Vzrok nam navaja nek spiritist (pripoznovalec vere na občevanje z duhovi) po tem, da je bil sluga angleške kraljice — jako krepak medium (posredstvo, kakoršnega se duhovi po nauku spiritistov poslužujejo, ako hočemo z njimi govoriti), in tega se je kraljica posluževala, kadar se je hotela s svojim možem, ranjeim princem Albertom, o vladnih zadevah posvetovati. Angleški spiritistični časniki, kakor tudi nemški „Licht mehr Licht“ in „Sprechsaal“ objavili so ob smrti Brownovi o tem različne članke. Kraljica Viktorija zaprla se je vselej, kedar je bilo kaj važnega in pomenljivega določiti treba, z Johnom v nalašč zato pripravljeno sobo, kjer je duha ranjcega moža za svet vprašala in pri takih sejah moral ji je John za medium služiti. Definitivnega namestnika sedaj kraljica za posredstvo še nima, nadjajo pa se, da ga kmalo dobi. — Vemo, da so novšegni brezverci neznanski vražarji (kaj pa da, kjer ne vlada resnica, vlada vraža), pa da bi se sicer poštena kraljica s tem toliko pečala, ni verjetno.

Poslano.

V šte. 163. Vašega cenjenega lista izraza dopisnik iz škofjeloškega okraja bojazen, da bi se kmetskemu ljudstvu novo breme naložilo, ako se sprejme moj nasvet gledé povišanja taks za izdajo ženitevskih oglasnic. Priznavam, da bi marsikteremu na deželi, kateri je po svojih okoliščinah primoran oženiti se, težko občutil tako takso, posebno ker ga še čaka mnogo drugih plačil, ki so z ženitvijo sklenjeni. V pojasnenje zakona o občinskih taksah moram omeniti, da imajo županstva pač pravico takse pobirati (na pr. na eno ženitevsko oglasnico 1—5 gold.), da pa nikjer ni zabranjeno, da bi županstvo ne smelo taks ali deloma ali popolnoma opustiti, ako so razmere take, da to po svoji vesti storiti zmorejo. Ako torej moj nasvet postane zakon, bode gotovo tak, da bode pač skušalo se z njim doseči pravi namen, namreč obtežiti nepremišljene ženitve, ker je osoda g. Klunovega predloga negotova, ne pa obtežiti manj premožnih kmetskih posestnikov.

V Ljubljani, 19. oktobra 1883.

Dr. Samec.

Telegrami „Slovenca“.

Trst, 18. okt. Deželni zbor sklenil je resolucijo, naj se naredi državna postava o tem, da se dovoli sežiganje mrličev, ako kdo zahteva to, ob navadnih smrth, če pa kdo umre za nalezljivo boleznijo, se truplo mora sežgati.

Dunaj, 18. okt. Mukhtar paša in Rustem paša sta bila danes pri cesarji sprejeta k avdijenci ter pri dvornem obedu, h kateremu so bili povabljeni tudi turško pooblaščenstvo in ministri.

Madrid, 19. okt. Telegrami iz Oporta naznanjajo, da se je na Portugalskem

v Villanovi vnel nov punt, uradi so morali zapustiti mesto.

Halifaks, 19. okt. V nekem hotelu so zasačili dva človeka z imenom Bocker in Holmes, v katerih prtljagi ste bili dve dinamitni patroni in dve urni vreteni. Pri sebi pod obleko sta imela tudi dinamitne patrone; Holmes je imel dva nabita revolverja. Vjetnika izdala sta se za Amerikanca.

Eksekutivne dražbe.

30. oktobra. Relicijacija pos. Anton Hribar iz Zasipa. Radoljica.

31. oktobra. 1. e. džb. pos. Janez Schaffer iz Preske pri Dragi, 650 gl. Kočevje. — 1. e. džb. pos. Mihael Kljun iz Malih Brdov, 2710 gl. Senožee. — 3. e. džb. posestva kat. občine v Vrhpolji, 460 gl. Vipava. — 3. e. džb. Mihael Remžgar iz Dragomera, 1898 gl. 40 kr. Ljubljana. — Relicijacija pos. Janez Jugovič od sv. Duha, 770 gl. Loka. — 1. o. džb. Jaka Kunaver iz Iga, 1748 gl. Ljubljana.

Dunajska borza.

18. oktobra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 55 kr.
Sreberna „ „ „ „	79 „ — „
4% avstr. zlata „ „ „ „	99 „ 25 „
Papirna renta, davka prosta	92 „ 85 „
Ogerska zlata renta 6% „ „	119 „ 50 „
„ „ „ 4% „ „	86 „ 85 „
„ „ „ 5% „ „	85 „ 60 „
Kreditne akeje „ „ 160 gld.	283 „ 70 „
Akeje anglo-avstr. banke 120 gld.	106 „ 50 „
„ avstr.-ogerske banke „ „	888 „ — „
„ Ländersbanke „ „	105 „ — „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu „ „	625 „ — „
„ državne železnice „ „	312 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl. „ „	222 „ 75 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102 „ 90 „
Ferdinandove sev. „ „	105 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854 250 gl.	119 „ 25 „
4% „ „ „ 1860 500 „	131 „ — „
Državne srečke iz l. 1864 100 „	167 „ 25 „
„ „ „ 1864 50 „	166 „ 75 „
Kreditne srečke „ „ 100 „	168 „ 50 „
Ljubljanske srečke „ „ 20 „	23 „ — „
Rudolfove srečke „ „ 10 „	19 „ 50 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
London „ „ „ „ 120 „	— „ — „
Srebro „ „ „ „ „ „	— „ — „
Ces. cekini „ „ „ „ „ „	5 „ 71 „
Francoski napoleonid. „ „ „ „	9 „ 53 „
Nemške marke „ „ „ „ „ „	58 „ 80 „

Breviarium Romanum

4 vol. mala 8°. 1879,

(4) založil

Miroslav Pustet v Reznem.

Vsako polo tega brevirja pregledala in potrdila je pred tiskom S. Rituum Congregatio v Rimu; oziralo se je kolikor mogoče na posebno zloznost molivea; glavni deli in odlični prazniki brevirja so po priljubljenem dunajskem strokovnjaku gospodu prof. Kleinu najspodobnejše ilustrovani s krasnimi izvrtnimi podobami in sicer: Pars Hiemalis z 9, Pars Vernalis s 15, Pars Aestivalis z 10 in Pars Autumnalis s 7 podobami.

Neprecenljiva prednost novega brevirja je gotovo njegova popolnost in pravilnost; mnogo v dosedaj izišlih izdajah nepopravljenih pogreškov in pomanjkljivosti odstranilo se je najskrbnejše.

Ta v štirih zvezkih izdani, različno vezani breviri, ki se vsled svoje trdnosti in ličnosti ne boji nobene kritike, prodaja podpisana bukvarna gledé na kakovost vezanja po sledečih cenah: 18 gld. 50 kr., 21 gld., 23 gld., 24 gld., 26 gld. itd.

Posamezne pole zahtevajočim radi pošljemo na ogled.

Katoliška bukvarna
v Ljubljani.